

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Afronding Herziening Omgevingsbeleid module Alblasserwaard en aangaan van een SOK

Geachte Statenleden,

Hierbij informeren wij u over de afronding van de Herziening Omgevingsbeleid Module Alblasserwaard. Op basis van de analyse van de omgevingseffecten hebben wij geconstateerd dat geen van de locaties J t/m O voor windenergie zoals die eerder door GS en de gemeenteraden Molenlanden en Gorinchem waren aangewezen voor onderzoek, kansrijk zijn. De Herziening Omgevingsbeleid module Alblasserwaard leidt dan ook niet tot opname van nieuwe locaties voor windenergie, daarom is besloten de herziening niet door te zetten. Wel werkt de provincie conform de afspraken in de RES en de bestuursovereenkomst met de gemeenten aan een reëel en haalbaar alternatief voor de windlocatie Avelingen. Er is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten over de uitwerking van een optimalisatie van de bestaande locatie Gorinchem-Noord (locatie S) en middelgrote windturbines op bedrijventerreinen in Molenlanden in de komende maanden. Verder willen GS later dit jaar aan PS voorstellen de locatie Avelingen te schrappen uit de Omgevingsverordening. Hieronder zetten wij een en ander uiteen.

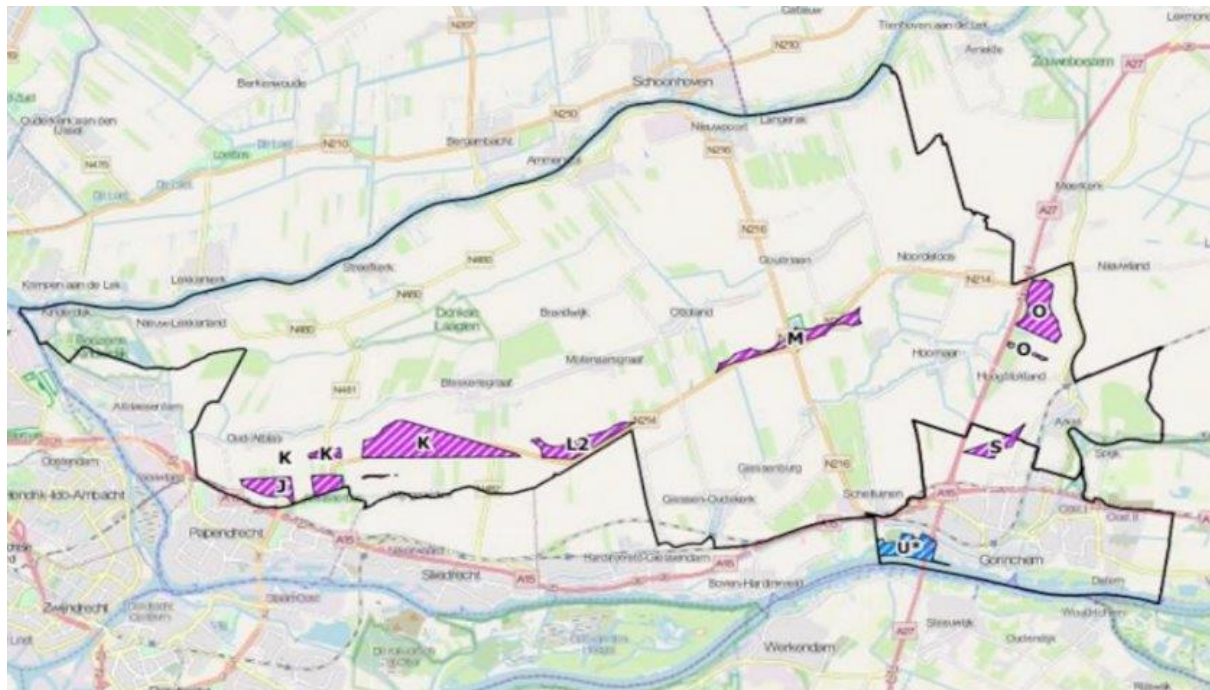
Achtergrond

Om tot de hiervoor genoemde zes locaties te komen, heeft in de Alblasserwaard sinds begin 2023 een uitgebreid trechterproces plaatsgevonden, enerzijds gestoeld op een technische exercitie, anderzijds op een participatieve exercitie met de omgeving en gemeenteraden. In dat proces zijn harde technische belemmeringen en het bestaande provinciale beleid meegenomen. Het gevolg waren de zes zogenoemde shortlistlocaties zoals deze in mei 2024 in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)¹ zijn opgenomen. In de eerste helft van 2024 heeft in aanloop naar de besluitvorming in de gemeenteraden op 9 juli 2024 rondom deze zes locaties een participatietraject plaatsgevonden. Met dit besluit hebben de gemeenten het volgende aan ons meegegeven:

De gemeenteraad van Gorinchem heeft besloten om zoeklocatie S (Gorinchem-Noord) aan te willen dragen aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland om verder te onderzoeken, mits deze dient als alternatief voor Avelingen. De gemeenteraad van Molenlanden, heeft aangegeven geen van de locaties J t/m O geschikt te vinden en besloten het Molenlandse gedeelte van locatie S aan te wijzen als door de provincie te onderzoeken gebied. De raad heeft daarnaast het college van Molenlanden verzocht om voor het Molenlandse aandeel van het windbod alternatieve oplossingen voor

¹ NRD: pzh.notubiz.nl/document/14151897/1

duurzame energie opwek met grote windturbines te verkennen, passend binnen bestaand beleid. Hierop is in Molenlanden de verkenning naar medium windturbines (45 m ashoogte) op bedrijventerreinen gestart.

Afbeelding van de zes shortlistlocaties + Avelingen en de bijbehorende letters

Analyse van de Omgevingseffecten

De provincie heeft vorig jaar zes zogeheten shortlistlocaties voor windenergie in de Alblasserwaard onderzocht met het doel om te achterhalen in hoeverre deze kansrijk zijn voor opname in het provinciale Omgevingsbeleid. Daarbij is uitgebreid gekeken naar de milieutechnische aspecten, landschappelijke kwaliteit maar ook naar de impact op Werelderfgoed. De Alblasserwaard bevindt zich tussen de twee werelderfgoederen Kinderdijk-Elshout en de Hollandse Waterlinies. Daarom zijn de effecten van de zes shortlistlocaties en de al aangewezen locatie Avelingen op Werelderfgoed uitgebreid in kaart gebracht, namelijk door middel van een Heritage Impact Assessment (HIA). Vanwege belemmeringen op het gebied van broed- en trekvogels, weidevogels en erfgoed zijn er in de analysefase van het onderzoek geen kansrijke locaties naar voren gekomen die met elkaar vergeleken konden worden. Om deze reden is na de analysefase besloten de Omgevingseffectrapportage (OER) tussentijds te beëindigen. Wel zijn de resultaten samengebracht in een analyse van de omgevingseffecten om de besluitvorming navolgbaar en transparant te maken. De provincie sluit de Herziening Omgevingsbeleid, module Alblasserwaard daarom ook af. Dat betekent concreet dat er géén voorstel aan Provinciale Staten volgt, voor het toevoegen van windlocaties in Alblasserwaard aan de provinciale Omgevingsverordening.

Inzet RES Alblasserwaard – afspraken op hoofdlijnen

Indachtig de eerder genoemde raadsbesluiten en op basis van de analyse van de omgevingseffecten zien de provincie en de gemeenten de gezamenlijke voortzetting als volgt voor zich:

- De RES-partners Alblasserwaard spannen zich gezamenlijk in om realisatie van duurzame energie passend binnen bestaand beleid mogelijk te maken.

- Gemeenten en provincie spannen zich in om realisatie van een optimalisatie van de bestaande locatie Gorinchem-Noord (“locatie S”) mogelijk te maken. Er wordt aan een optimalisatieplan gewerkt, onderbouwd met zo nodig maatregelen voor mitigatie en compensatie met betrekking tot landschappelijke inpassing en het nabijgelegen, belangrijk weidevogelgebied.
- GS nemen later in 2025 een principebesluit over de ontwikkelingsmogelijkheden van locatie Gorinchem-Noord (S) in relatie tot de huidige, bestaande begrenzing van de locatie in de provinciale Omgevingsverordening.
- Gemeente Molenlanden spant zich samen met bedrijventerreinen en provincie in om een deel van het windbod in de RES Alblasserwaard mogelijk te maken met middelgrote windturbines (45 meter ashoogte) en andere vormen van energie-opwek met windmolens, passend binnen het bestaand Omgevingsbeleid van gemeente en provincie.
- Gedeputeerde Staten stellen bij de Herziening 2025 aan PS voor om de locatie Avelingen uit de provinciale Omgevingsverordening te verwijderen als windlocatie. Dit gebeurt op basis van de bevindingen uit de analyse van de omgevingseffecten, de HIA en de afspraken ten aanzien van optimalisatie van locatie S en middelgrote windturbines in de samenwerkingsovereenkomst.
- Partijen werken vanuit de RES Alblasserwaard aan een langetermijnvisie die voorziet in een lokaal en duurzaam energiesysteem met als uitgangspunt het realiseren van het bod uit de RES 1.0.

Bovenstaande is vastgelegd in een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen de gemeenten Molenlanden en Gorinchem en de provincie Zuid-Holland. Waterschap Rivierenland en de Ministeries van KGG en IenW hebben kennisgenomen van deze SOK en hebben aangegeven medewerking te verlenen aan het realiseren van de afspraken.

Het RES bod

Het RES bod uit de RES 1.0 in de Alblasserwaard telt op tot 1150 TJ. Daarbij is destijds afgesproken dat 51% van dit bod zou worden gerealiseerd met zon (grotendeels op dak) en 49% met windenergie. Om het windbod te halen zijn 7 tot 11 nieuwe grote windturbines nodig. Bovenop het bestaande windpark Giessenwind en het pijplijn project Grote Haar.

Het is in dit stadium onwaarschijnlijk dat de voorgenoemde inzet op locatie S in combinatie met de medium windturbines optelt tot de totale invulling van het gehele windbod in de Alblasserwaard. De partijen vanuit de RES spreken in de SOK af om aan een lange termijn visie te werken die voorziet in een lokaal en duurzaam energiesysteem met als uitgangspunt het alsnog realiseren van het bod uit de RES 1.0, waarbij uiteraard niemand aan het onmogelijke gehouden is.

Toelichting op Samenwerkingsovereenkomst

In de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) maken de gemeenten en provincie afspraken om windenergie te accommoderen in de Alblasserwaard, gegeven de wensen en behoeften van gemeenten, eerdere raadsbesluiten, de resultaten van de omgevingsanalyse en HIA en het huidige Omgevingsbeleid van de provincie. Er wordt daarbij ingezet op optimalisatie van de locatie Gorinchem-Noord, medium windturbines en het laten vervallen van de locatie Avelingen. Hieronder gaan we wat meer in detail in op de overwegingen.

Locatie S, Gorinchem Noord

De locatie Gorinchem Noord (S) is een locatie waarvan het zuidelijke deel al in de provinciale

Omgevingsverordening staat. De gemeenten Molenlanden en Gorinchem hebben beide naar aanleiding van de raadsbesluiten² in juli 2024 aangegeven dat deze locatie de voorkeur heeft voor de ontwikkeling van windturbines. Dit onder de voorwaarde dat dit in de plaats kan komen voor de locatie Avelingen. Er zijn al twee turbines vergund op locatie Gorinchem-Noord maar er zijn mogelijkheden voor optimalisatie.

Hoewel er op het eerste gezicht spanningen zijn met ons beleid voor ruimtelijke kwaliteit en bescherming weidevogels, lijken er mogelijkheden te zijn om dit mitigeren en/of compenseren en dus ruimtelijk mogelijk te maken. Het provinciale Omgevingsbeleid mandateert het college om een bestaande locatie uit te breiden. Er wordt in RES-verband inspanning geleverd om tot een optimalisatieplan te komen voor Gorinchem Noord (S), onderbouwd met mogelijke maatregelen voor mitigatie/compensatie in relatie tot landschappelijke inpassing en het nabijgelegen weidevogelgebied. Dit zal vervolgens aan GS worden voorgelegd met het verzoek om een principe besluit.

Medium windturbines in Molenlanden:

Het college van Molenlanden heeft in de verkenning geconstateerd dat een deel van het windbod mogelijk gevuld zou kunnen worden met medium windturbines van 45 meter ashoogte op bedrijventerreinen (bijlage 3). De verkenning geeft aan dat 28 medium turbines technisch mogelijk zouden zijn, maar dat gekeken zal worden naar wat daadwerkelijk haalbaar is. De medium windturbines van 45 m ashoogte zijn reeds in het provinciale en lokale beleid toegestaan, mits binnen BSD en passend bij de lokale situatie. Voor windturbines met een ashoogte tot 45 meter kan een gemeente afwegingen maken vanuit het lokale effect op de energieopwekking en ruimtelijke impact. Voor de provincie is het bovendien, conform provinciaal beleid belangrijk dat provinciale belangen rond landschap, cultuurhistorie, kroonjuwelen, ecologie en recreatie niet in het geding komen. Wij stellen de gemeente Molenlanden daarom voor om waar nodig en mogelijk gezamenlijk in het voortraject van de realisatie van de locaties op te trekken. Het college van Molenlanden heeft ons college een brief gestuurd over de verkenning (bijlage 8) en in bijlage 1 treft u onze reactie aan.

Avelingen

Uit de gecombineerde resultaten uit de HIA en de analyse van omgevingseffecten blijkt dat de locatie Avelingen volgens huidig beleid minder kansrijk is dan gedacht. Ongeveer gelijk aan het destijds vastleggen van Avelingen in de provinciale Omgevingsverordening, kregen de Hollandse Waterlinies de status van Werelderfgoed. Nu blijkt op basis van de HIA dat locatie Avelingen hooguit nog kansrijk is voor twee windturbines van de kleinere maat referentieturbine (195 meter tiphoogte). Het plaatsen van minder dan drie turbines is enerzijds vanuit landschappelijk perspectief volgens het huidige provinciale Omgevingsbeleid ongewenst. Anderzijds is dit vanuit de businesscase en de invloed op de maatschappelijke kosten niet wenselijk. Het kansrijke gebied voor deze twee turbines is bovendien gelegen in NNN-gebied. De provincie heeft de taak om bestaand NNN-gebied te beschermen en het plaatsen van windturbines kan alleen onder strikte voorwaarden. Alles bij elkaar maakt dat Avelingen op basis van de HIA en de jongste omgevingsanalyse minder kansrijk is geworden voor ontwikkeling van windenergie en dat een optimalisatie van Gorinchem Noord (S) in combinatie met medium windturbines een reëel en haalbaar alternatief is geworden voor Avelingen.

---

² Raadsbesluit Molenlanden: [Agenda Molenlanden - Raadsvergadering dinsdag 9 juli 2024 19:30 - 23:30 - iBabs Publieksportaal](#)
Raadsbesluit Gorinchem: [Document Gorinchem - 2024-922191 Besluit na amendement - iBabs Publieksportaal](#)

Naar aanleiding hiervan en de gemaakte afspraken in de SOK om een zo groot mogelijk deel van het windbod alsnog te realiseren, zullen wij aan Provinciale Staten bij de eerstvolgende mogelijkheid voorstellen om Avelingen te verwijderen uit de huidige Omgevingsverordening.

Wij houden u van de voortgang op de hoogte en gaan ervan uit u voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. GS brief aan Molenlanden - Afronding Herziening Omgevingsbeleid module Alblasserwaard
2. GS brief aan Gorinchem - Afronding Herziening Omgevingsbeleid module Alblasserwaard
3. Samenwerkingsovereenkomst Windenergie RES Alblasserwaard (SOK)
4. Addendum van Ministerie KGG en IW en Waterschap Rivierenland
5. Analyse van de omgevingseffecten Alblasserwaard
6. Heritage Impact Assessment Alblasserwaard (HIA)
7. Rapportage middelgrote windturbines Molenlanden
8. Brief van de gemeente Molenlanden bij Rapportage middelgrote windturbines

Afschrift aan

Gemeente Molenlanden en gemeente Gorinchem
Waterschap Rivierenland en Ministerie van IenW en KGG